

Fakta om Skolenkäten 2022

1 Inledning

Skolenkätens syfte är att utgöra underlag till Skolinspektionens granskningar av skolor. Enkätresultatet utgör ett av flera underlag som samlas in i samband med inspektion. För skolorna är det obligatoriskt att delta och uppgifter samlas in utifrån 26 kap, 7 § uppgiftsskyldighet vid tillsyn. Skolenkäten genomförs återkommande. Skolorna deltar med en frekvens på vartannat år.

Enkäternas innehåll utgår från skollagen och läroplanerna för förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, fritidshemmet och gymnasieskolan men begränsas till det som finns beskrivet i Skolinspektionens bedömningsgrunder som fastslår vad som ska granskas¹. Särskilt fokus har områden som kan vara svåra att få information om via andra källor till exempel trygghet och studiero.

Nedan följer en kvalitetsdeklaration för Skolenkäten som genomfördes vårterminen 2022. Enkäter riktas till elever i årskurs 5, 8 och gymnasieskolans år 2, pedagogisk personal i grund- och gymnasieskola samt vårdnadshavare till barn i förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Skolinspektionen uppdrog åt Origo Group att genomföra datainsamlingen.

2 Statistikens innehåll

2.1 Statistiska målstorheter

Undersökningens resultat sammanfattas i index för respektive respondentgrupp. Varje index består av två till fem enkätfrågor.

¹ <https://www.skolinspektionen.se/inspektion-och-tillstand/inspektion-steg-for-steg/under-inspektion/sa-bedoms-skolor/>

2.1.1 Elever

Undersökningens resultat för enkäten till elever i årskurs 5 årskurs 8 och gymnasieskolans år 2 sammanfattas i elva index. Varje index byggs upp av två till fyra enkätfrågor. Undersökningens delområden är:

Elever åk 5, åk 8 och år 2	
Information om utbildningen	Inflytande
Stimulans	Studiero
Stöd	Trygghet
Kritiskt tänkande	Förhindra kränkningar
Bemötande - lärare	Elevhälsa
Bemötande - elever	

2.1.2 Pedagogisk personal

Undersökningens resultat för enkäten till pedagogisk personal på grundskola och gymnasieskola sammanfattas i fjorton index. Varje index byggs upp av två till fyra enkätfrågor. Undersökningens delområden är:

Pedagogisk personal grundskola och gymnasieskola	
Information om utbildningen	Studiero
Stimulans	Trygghet
Stöd	Särskilt stöd
Kritiskt tänkande	Bedömning och betygsättning
Jämställdhet	Pedagogiskt ledarskap
Bemötande - elever	Uppföljning
Elevinflytande	Elevhälsa

2.1.3 Vårdnadshavare

Undersökningens resultat för enkäten till vårdnadshavare med barn i förskoleklass, grundskolan eller grundsärskola sammanfattas i sex index. Varje index byggs upp av två till fem enkätfrågor. Undersökningens delområden är:

Vårdnadshavare förskoleklass, grundskola och grundsärskola

Stimulans

Anpassning efter elevens behov

Bemötande - lärare

Bemötande - elever

Trygghet och studiero

Information från skolan

Därutöver tillkommer frågor om fritidshem som riktas till målgruppen genom så kallade filterfrågor.

2.1.4 Objekt och population

Populationen består av 3 117 grund-, grundsär- och gymnasieskolenheter.

2.1.5 Variabler

Variabler som ingår i undersökningen till vårdnadshavare är:

- 27 påståenden och en fråga om barnets årskurs samt kön
- Bakgrundsuppgifter om skolenheterna (huvudman, kommun, driftsform, totalt antal elever)

Variabler som ingår i enkäten till elever är:

- 30 påståenden samt en fråga om kön
- Bakgrundsuppgifter om skolenheterna (huvudman, kommun, driftsform, totalt antal elever, klass)

Variabler som ingår i enkäten till pedagogisk personal är:

- 40 påståenden
- Bakgrundsuppgifter om skolenheterna (huvudman, kommun, driftsform, totalt antal pedagogisk personal)

2.1.6 Statistiska mått

I rapporterna redovisas antal, andelar samt medelvärden för index och enskilda påståenden.

2.1.7 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas på totalnivå, för huvudmän med minst fem svar och två skolenheter, samt för skolenheter med minst fem svar. Jämförelser görs även mellan flickor/pojkar för elever i de huvudmanna- och skolenhetsrapporter

(samt i totalrapporten) där mängden svar så tillåter. Eftersom enkäten är omgjord görs inga jämförelser mot senaste mätning för huvudmän och skolenheter som tidigare deltagit i undersökningen.

2.1.8 Referenstider

Statistiken avser vårterminen 2022.

Undersökningen har genomförts under perioden oktober 2021 – april 2022.

29 oktober: Informationsbrev skickades till huvudmännen.

1 december– 7 januari 2022: Skolenheterna registrerar uppgifter om elevantal etc.

24 januari – 4 mars: Enkäten öppen att besvaras.

5 mars – 8 mars: Förlägningsvecka för datainsamlingen.

4 mars: Leverans av sammanställning av kontroller av svar från vårdnadshavare till Skolinspektionen.

9 mars: Datainsamlingen stängdes.

25 mars: Leverans av rådata och sammanställning av kontroller av svar från vårdnadshavare till Skolinspektionen.

19 april: Leverans av totalrapport, skolenhets-/huvudmannarapporter, excelrapporter, teknisk rapport och övriga sammanställningar till Skolinspektionen.

2.2 Fullständighet

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet. Målet är att bidra till en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö för alla barn och elever. Skolenkäten, som är en del av denna granskning, avser att mäta hur skolan upplevs av elever, pedagoger och vårdnadshavare.

Resultaten utgår ifrån respondenternas subjektiva uppfattning om förhållandena på respektive skolenhet. Totalresultatet i undersökningen representerar inte hela Sverige, då hälften av landets skolenheter väljs ut på ett icke slumpmässigt sätt. Resultatet kan därför inte förbehållslöst generaliseras till riket. I och med undersökningens omfattning – 539 huvudmän varav 194 kommuner geografiskt spridda över landet och med olika storlek avseende invånarantal, 3 117

skolenheter, 147 534 svar från elever, 44 841 svar från pedagogisk personal och 171 524 svar från vårdnadshavare – kan vi ändå anta att det totala resultatet ger en god bild av hur det ser ut i riket.

3 Statistikens tillförlitlighet

3.1 Tillförlitlighet totalt

Statistikens tillförlitlighet får bedömas som god. Undersökningen baseras på ett stort svarsunderlag, med en stor variation av verksamheter (sett till typ av utförare, geografi, flera olika skolenheter per kommun). De ursprungliga urvalslistorna har förädlats och uppdaterats av respektive skolenhet gällande adressuppgifter, antal elever i verksamheten, så urvalslistorna är för de flesta skolenheter väl uppdaterade. Enkäten till personalen är något längre än för vårdnadshavare och elever men svarsviljan hos personalen har visat sig vara god.

Se dock även osäkerhetskällor i avsnitt 3.2 nedan.

3.2 Osäkerhetskällor

3.2.1 Urval

Data har samlats in via en enkätundersökning som riktats till vårdnadshavare, elever samt pedagogisk personal. I normalprocessen delas en inloggningskod till webbenkät per elev och medarbetare ut, medan vårdnadshavare besvarade enkäten genom en inloggningsuppgift som är unik för varje skolenhet och skolform². Det innebär att det finns en risk att resultaten för vårdnadshavare inte är lika reliabla som för elever och pedagogisk personal. Som en del i kvalitetsarbetet har avvikande svarsmönster undersökts på svar från föräldrar i förskoleklass, grundskola och grundsärskola.

3.2.2 Ramtäckning

Bruttolistan över skolenheter har Skolinspektionen hämtat från Skolverkets skolenhetsregister³. Deltagande skolenheter har själva fått ange kontaktuppgifter samt antal elever och pedagogisk personal i verksamheten. Skolenheter som

² I årets omgång har de elever som studerat på distans även haft möjlighet att svara med en klasskod istället för individuella koder under kontrollerade former.

³ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/skoladresser-fran-skolenhetsregistret>

lagts ner eller liknande har tagits bort ur undersökningen. Skolenheter som startats upp i perioden mellan att bruttolistan levererats och datainsamlingens början täcks inte av undersökningen.

3.2.3 Svartsbortfall

Objektsbortfallet i undersökningen uppskattas till 72 procent för vårdnadshavarenkäten (446 616 vårdnadshavare av 618 140). Ett visst partiellt bortfall förekommer också bland de svarande vårdnadshavarna. 99,9 % har besvarat samtliga frågor i enkäten, 0,1 % har hoppat över en eller flera frågor eller besvarat enkäten för fort (kortare tid än 30 sekunder).

Objektsbortfallet i undersökningen är 19 procent för elevenkäten (33 594 elever av 181 128). Ett visst partiellt bortfall förekommer också bland de svarande eleverna. 99,9 % har besvarat samtliga frågor i enkäten, 0,1 % har hoppat över en eller flera frågor eller besvarat enkäten för fort (kortare tid än 30 sekunder).

För personalenkäten är objektsbortfallet i undersökningen 33 procent. (22 374 av 67 215). Ett visst partiellt bortfall förekommer också bland pedagogisk personal. 99,998 % har besvarat samtliga frågor i enkäten, 0,002 % har hoppat över en eller flera frågor eller besvarat enkäten för fort (kortare tid än 30 sekunder).

Antal svar och svarsfrekvenser samt andel skolenheter som erhåller resultat redovisas som bilaga.

3.2.4 Bearbetning

Data har bearbetats i flera steg. Inkomna enkätsvar har registrerats i en databas. Resultatrapporter har sedan tagits fram på total-, huvudmänna- och skolenhetsnivå (om det funnits tillräckligt många svar). För mer information om redovisningsprinciperna se bilaga. Databaser och resultatrapporter har kvalitets-säkrats via kontrollberäkningar.

4 Statistikens aktualitet

4.1 Frekvens

Undersökningen har gjorts för 22:a gången. Skolenkäten genomfördes första gången 2010.

4.2 Framställningstid

Framställningstiden för rapporteringen 2022 var cirka sex veckor (tiden från att datainsamlingen stängdes fram till leverans av de sista rapporterna och data till Skolinspektionen).

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tiden

Enkäten har genomförts med varierande frekvens och omfattning sedan 2010. 2015 till 2019 har omfattningen varit att hälften av alla skolor deltar årligen fördelat över två enkätomgångar höstterminen och vårterminen. Åren 2020 och 2021 genomfördes enkäten enbart under vårterminen. 2020 med en fjärdedel av alla landets skolor och 2021 respektive 2022 med hälften av alla skolor. Ett enkätomtag gjordes för 2022 och rapporteringen innehåller inga jämförelser över tid mot tidigare enkät. Jämförelser över tiden kan göras till och med 2021 men med viss försiktighet särskilt för åren innan 2015.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Redovisade uppgifter baseras endast på data som samlas in i den här undersökningen, det vill säga det finns inga andra källor eller mätningar för den presenterade statistiken.

6 Tillgänglighet

6.1 Spridningsformer

Resultatet för samtliga skolenheter och huvudmän samt totalt i form av excel-rapporter presenteras på Skolinspektionens webbplats, www.skolinspektionen.se/skolenkaten. Resultaten för de enskilda huvudmännen och skolenheterna i form av pdf-rapporter finns publicerade på Skolverkets webbplats, <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-rapporter-och-beslut-fran-skolinspektionen?sok=SokSE>.

6.2 Presentation

Resultatet finns sammanställt i pdf-format för varje deltagande skolenhet och huvudman, samt totalt för omgången. Resultatet finns även tillgängligt som excelfiler.

6.3 Upplysningstjänster

Frågor om undersökningen besvaras av Skolinspektionen via e-post: skolenkaten@skolinspektionen.se eller telefon 08-586 080 00.

7 Förändringar

I den här enkätomgången gjordes följande ändringar.

7.1 Enkäten

Inför enkätomgången 2022 gjorde vi en översyn av Skolenkäten som resulterade i att samtliga enkäter reviderades från påståenden till frågeformat. Direkta frågor är lättare att förstå och besvara vilket är särskilt viktigt då Skolenkäten bland annat riktas till yngre elever (åk 5). Vilka övriga förändringar som genomfördes beskrivs i ett separat arbetsdokument.

7.2 Metod och datainsamling

Byte av respondentgrupp från elever i årskurs 9 till elever i årskurs 8. När enkäten besvaras i årskurs åtta har eleverna större möjlighet att ta del av ett eventuellt förbättringsarbete mot bakgrund av enkätresultatet.

Färre enkätversioner. Från sex enkäter till tre, eftersom det förenklar och effektiviserar datainsamlingen. Det finns nu en enkätversion till respektive målgrupp; elever (åk 5, 8 och gymnasiets år 2), lärare (grundskola och gymnasieskola) och vårdnadshavare (förskoleklass, grundskola och grundsärskola).

7.3 Resultatredovisning

Beräkning av index och medelvärde anpassades till de reviderade enkäterna. Från att tidigare haft en och samma fyrgradiga svarsskala samt vet inte till samtliga frågor innehåller enkäten nu både fyr- och femgradiga svarsalternativ samt varierar beroende på frågans beskaffenhet. Olika antal svarsalternativ påverkar beräkningen av medelvärde och index. Se vidare under 8.3

8 Bilagor

8.1 Antal svar och svarsfrekvens

	Totalt antal	Antal svar	Svarsfrekvens ⁴
Elever			
Årskurs 5	61 871	53 450	86 %
Årskurs 8	57 710	45 843	79 %
Gymn år 2	61 547	48 241	78 %
<i>Elever totalt</i>	<i>181 128</i>	<i>147 534</i>	<i>81 %</i>
Pedagogisk personal			
Grundskola	49 746	32 400	65 %
Gymnasieskola	17 469	12 441	71 %
<i>Personal totalt</i>	<i>65 548</i>	<i>46 179</i>	<i>67 %</i>
Vårdnadshavare			
Förskoleklass	62 617	22 963	37 %
Grundskola	547 528	146 616	27 %
Grundsärskola	7995	1945	24 %
<i>Vårdnadshavare totalt</i>	<i>620 280</i>	<i>209 075</i>	<i>28 %</i>

⁴ Uppskattad svarsfrekvens för vårdnadshavare som baseras på antalet svar i relation till antalet elever

8.2 Andel skolenheter med resultat

Det krävs minst fem svar för att resultat ska redovisas på skolenhetsnivå. I tabellen nedan presenteras andelen skolenheter som får ett resultat och andel som inte får det på grund av för få svar. en betydligt högre andel skolenheter

	Totalt	Skolenheter med resultat		Skolenheter utan resultat	
		Antal	Andel	Antal	Andel
Elever					
Åk 5	1648	1562	95%	86	5%
Åk 8	839	784	93%	55	7%
År 2	648	631	97%	17	3%
Pedagogisk personal					
Grundskola	2300	1931	84%	369	16%
Gymnasiet	670	632	94%	38	6%
Vårdnadshavare					
Förskoleklass	1777	1432	81%	345	19%
Grundskola	2300	2192	95%	108	5%
Grundsärskola	531	136	26%	395	74%

8.3 Redovisningsprinciper och beräkning av index

8.3.1 Redovisningsprinciper för kvalitet och anonymitet

Skolinspektionen har begränsat redovisningen av resultaten för att säkra enskilda individers anonymitet och resultatets tillförlitlighet:

- Om det är färre än fem svar redovisas inte resultat på skolenhetsnivå
- Indexvärden redovisas inte på skolnivå om uppgifterna baseras på under fem svarande

- Tabeller med resultat för enskilda påståenden redovisas ej om antal svarande är lägre än 20. Om antalet svar är 10-19 så redovisas istället medelvärdet för ett påstående.
- Antal och andel svarande för ett enskilt svarsalternativ redovisas inte om uppgifterna baseras på under fem svarande. Om endast ett svarsalternativ har färre än fem svarande redovisas inte heller det svarsalternativ som har näst lägst antal svarande. Dessa resultat redovisas istället på följande sätt: * = 1-9 svarande, ** = 10-19 svarande, *** = 20 svarande eller fler. Svarsalternativ med 0 antal svarande redovisas alltid.

8.3.2 Beräkning av index

För att ge en så bra bild som möjligt av varje frågeområde finns två till fem påståenden per område. Dessa påståenden utgör tillsammans ett gemensamt mått för frågeområdet, ett så kallat index. Beräkningen av ett index går till så att de olika svarsalternativen på de olika frågorna ges ett värde som sedan summeras och delas på antalet svar. Värdet frågorna får anpassas utifrån svarsskalorna 1-4 och 1-5, på så sätt att oavsett vilken skala frågan är ställd på omvandlas den till skalan 0-10

I Skolenkäten sker denna beräkning på följande sätt för svarsskalan 1-4:

Svarsalternativ	Värde
Helt och hållet	10
Till stor del	6,67
Till viss del	3,33
Inte alls	0
Vet ej	Exkluderas från beräkningen

Har man till exempel svarat helt och hållet på den första frågan, till viss del på den andra frågan och till stor del på den tredje frågan i ett index får man följande värde: $10+3,33+6,67=20$. Detta värde delas sedan på antalet svar, vilket här ger ett indexvärde på $20/3=6,67$.

För svarsskalan 1-5 sker beräkningen på följande sätt:

Svarsalternativ	Värde
Alltid	10
Ofta	7,5
Ibland	5
Sällan	2,5
Aldrig	0
Vet ej	Exkluderas från beräkningen

För att kunna ge en så bra bild som möjligt av frågeområdet man vill mäta är det bra att ha frågor som är både positivt och negativt formulerade. Fördelar med detta är att man kan belysa det man vill mäta ur flera olika vinklar samtidigt som respondenten måste reflektera över varje påstående. I beräkningen av indexvärdet ges svarsalternativen för negativa påståenden omvänt värde för att på så sätt gå i linje med de övriga påståendena.